

VERGEVEN: TOT ZEVENTIG KEER ZEVEN KEER

Jezus Sirach 27,30 - 28,7 Matteüs 18, 21-25

11 september 2011

Opening

Wij leven niet in een ideale wereld.
maar worden geconfronteerd met het kwaad,
dichtbij en in de grote wereld
Nine Eleven is vandaag tien jaar geleden
Hoe ga je om met die realiteit?
Het eerste is: elkaar aanspreken op gedrag dat niet goed is
- daarover ging het vorige Zondag.
En het tweede: elkaar kunnen vergeven
en met de ander opnieuw beginnen
- daarover gaat het vandaag.

Vorbeden

Bidden wij tot God
die rijk is aan ontferming
en barmhartigheid bewijst
tot in het duizendste geslacht:

Voor mensen overal ter wereld
die zijn gekwetst door onrecht en geweld:
dat zij de erkenning ontvangen
waarin hun wonden kunnen helen.

Voor allen die groot onrecht hebben begaan:
dat zij tot inkeer komen en oprecht hun schuld bekennen;
en dat hun slachtoffers de kracht ontvangen
tot vergeving en kwijtschelding.

Bidden wij op de gedenkdag van *Nine Eleven*
om toenadering tussen islam en westerse wereld
om mensen die de ander proberen te bereiken
en het vijand-denken weten te doorbreken.

Bidden wij voor de gemeenschap die wij samen vormen:
dat wij bij naam durven noemen wat niet goed is,
maar ook elkaar kunnen vergeven
en bevrijden van de last van het verleden.

Preek

Hank Heijn, weduwe van de vermoorde Gerrit Jan Heijn
zei deze week in een interview van het dagblad Trouw :

– met woorden van de Noorse premier Stoltenberg -:

'Jij komt met haat, wij antwoorden met liefde'.

Ik dacht bij eerste lezing: hoe kun je dat zeggen?

We zijn tegen ongeremde wraak – in de trant van Kaïns zoon Lamech, die ooit zong:
Werd Kaïn zeven maal gewroken, Lamech wordt zeventig maal zeven maal gewroken
Maar onbepaald vergeven, volgens het evangelie ook *zeventig maal zeventig maal*,
is het andere uiterste. En is het wel reëel?

Als iemand – met het recht aan zijn zijde – mij rücksichtloos financieel ruïneert,
als een van mijn dierbaren vermoord wordt, of een kind misbruikt,
kán ik dan wel vergeven? – “Zand erover; we beginnen opnieuw”.

Eerst verder lezen, dacht ik: wat bedoelen Heijn en Stoltenberg met *liefde*.

Toen bleek: het gaat niet om slapte die alles over zich heen laat komen,
maar om weerbaarheid, om inspanning:

de dader echt proberen te bereiken, hem confronteren met diens daad,
hem laten nadenken, hopen op een omslag in diens binnenste.

Hank Heijn zegt: *Aan straf alleen heeft niemand iets*

De mens is meer dan zijn daad, er zit meer in hem;

daarom moet je hem niet voorgoed verwijderen,

– door de doodstraf of door een levenslange opsluting -,

maar hem blijven aanspreken en de kans bieden zich te hernemen.

Het gaat er wel degelijk om het kwaad te bestrijden,
maar dan met andere middelen dan enkel geweld.

Eigenlijk kun je dit evangelie niet goed begrijpen zonder dat van de vorige Zondag:

Je moet de dader confronteren, toewerken naar verandering:

dat hij afstand neemt van zijn daad en het slachtoffer om vergeving vraagt

Daarmee is niet enkel de dader maar ook het slachtoffer gebaat,

– dat heb ik mensen zelf horen zeggen die in hun jeugd waren misbruikt.

Want de dader die eerst over hem/haar heen liep onderwerpt zich nu als smekeling.

Dat wordt ook uitdrukkelijk gezegd in het evangelie van vandaag:

“Heb medelijden, zet me niet vast zet me niet gevangen in mijn verleden”.

En dan verandert er iets:

Ik als slachtoffer was door de ander gekwetst;

nu blijkt ook deze kwetsbaar.

De ander had macht over mij : om mij te kwetsen;

maar nu heb ik macht: om diens leven te maken of te breken
door hem of haar al dan niet weer aan te willen kijken.

Dan komt er ruimte voor mededogen, om aan te voelen:

zo kan die mens niet leven; dat zou ik zelf ook niet kunnen.

Ik snak er zelf ook naar - zegt de parabel – om te leven in het Licht,

niet opgesloten in een stikdonker hok,

maar omgeven door Barmhartigheid.

Als ik in de fout ben gegaan hoop ik de kans te krijgen

om weer nieuw te beginnen en weer vrij te kunnen ademhalen.

Maar als de ander geen vergeving vraagt, wat dan?
Dan kan er geen vrede gesloten worden; de ander blijft dan je vijand
Wanneer iemand als Breivik niet van instelling verandert,
zit er niet veel anders op dan opsluiting,
om de samenleving tegen hem te beschermen.
Maar je kunt wel de deur blijven openhouden voor verandering.
Jezus gaf degenen die hem kruisigden geen hand,
maar hij bad wel voor hen; want “ze weten niet wat zij doen”
Een mens kan door zijn omgeving opgefokt worden
of opgesloten raken in zijn frustraties
– en zo tot verschrikkelijke daden komen.
Weten wij zo zeker dat wij in zijn of haar omstandigheden,
met zijn achtergrond en voorgeschiedenis
niet zouden doen wat hij of zij deed?

Niet alleen de ander is gebaat met vergeving;
het is ook in mijn eigen belang, zegt de parabel van vandaag.
Wil je ruimte om te ademen,
grijp elkaar dan niet naar de keel.
Wil je Gods weldadige mildheid ontvangen,
sluit je dan niet op in verbittering.
Haat is het inademen van bedorven lucht,
die Gods levensadem vergiftigt.
Daarom kun je Gods barmhartigheid niet ontvangen
als je niet zelf barmhartig bent voor anderen.
Het ontvangen van goedheid is een stroom die door je heen wil gaan;
die komt tot stilstand, als ze niet kan uitgaan naar anderen.
In het Onze Vader staat letterlijk:
'Vergeef ons onze schulden
zoals wij vergeven hebben aan onze schuldenaren'!

Jozef Essing o.p.